

*Петько С.М.,
аспірант кафедри міжнародного менеджменту,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

ДІЯЛЬНІСТЬ ФІНАНСОВИХ ТА НЕФІНАНСОВИХ КОРПОРАЦІЙ НА СВІТОВИХ РИНКАХ У 2015 РОЦІ

Анотація. У статті проаналізовано діяльність найбільших фінансових та нефінансових корпорацій на світових ринках у 2015 р. Проведено аналіз діяльності десяти найбільших світових корпорацій за 2014–2015 рр. Подано порівняльну характеристику десяти найбільших корпорацій США, Китаю, Німеччини та Японії. Виявлено, що в цих країнах велику роль в економіці відіграють фінансові корпорації, які за своєю організаційною структурою є банківськими холдингами. З'ясовано, що у світовому рейтингу лідирують корпорації, які ведуть свою діяльність у фінансовій та банківській сферах і надають різні види фінансових послуг на світовому ринку фінансових послуг.

Ключові слова: корпорація, фінансова корпорація, нефінансова корпорація, банківський холдинг, оборот, чистий прибуток, активи, ринкова капіталізація.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Професор школи бізнесу Гарвардського університету Д. Кортен у першому виданні книги «Коли корпорації правлять світом» (1995 р.) описав зростання корпорацій у світі. Пізніше, коли цей бестселер витримав декілька видань, Д. Кортен у передмові написав, що у назві книги на слові «корпорації» треба було б навести помаранчевим кольором ще слово money, тому що гроші, фінансові ринки та діяльність корпорацій взаємообумовлені [11].

М. Йованович, наголошуючи на тому, що глобалізація світової економіки є рушійною силою для збільшення діяльності корпорацій на світових ринках, пише, що всі фінансові потоки між країнами, міжнародна кооперація, кредитування, міжнародний поділ праці проходять через глобальні корпорації, які залучають величезні фінансові ресурси для експансії на світових ринках. Причому автор акцентує увагу на тому, що сучасна глобалізація у світі виглядає як «імператор без імперії» (Globalisation seems to be something like an emperor

without an empire) [9, с. 503], з чим ми не можемо погодитися; на нашу думку, сказати можна так, що це – «імперія», яка не має єдиного (загального) «імператора» з огляду на те, що світовими ресурсами та фінансами правлять найбільші фінансові та нефінансові корпорації і знаходяться на різних позиціях.

До того ж існує багато причин, чому події на корпоративному ринку боргових зобов'язань (бондів) відіграють визначальну роль у розвитку економіки будь-якої країни. Як стверджують зарубіжні економісти П. Хванг та Р.Е. Сіторус, перш за все значимість даного ринку полягає у тому, що він слугує з'єднуючим ланцюгом між заощадженнями та інвестиціями, а також дає можливість позичальникам випускати боргові зобов'язання, які можуть користуватися попитом на світових ринках. Усі ці аспекти, як уважають науковці, визначають важливість корпоративної діяльності в економіці країни [10, с. 276].

Мета статті полягає у вивченні діяльності фінансових та нефінансових корпорацій на світових ринках у 2015 р. на базі компаративістської характеристики десяти найбільших корпорацій США, Китаю, Німеччини та Японії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналізуючи діяльність найбільших світових фінансових і нефінансових корпорацій, згідно з даними авторитетного економічного видання Forbes, автор проводить компаративний аналіз найбільших фінансових і нефінансових корпорацій за 2014 та 2015 рр., а також проводить аналіз найбільших корпорацій таких країн, як США, Китай, Німеччина та Японія. Великі корпорації представлених країн відіграють величезну роль у їхніх фінансових системах. Майже усі фінансові потоки даних країн проходять через корпорації, які діють у різних куточках світу. Завдяки фінансовим показникам корпорацій (оборот, чистий прибуток, активи, ринкова капіталізація) були побудовані таблиці з десятима найбільшими фінансовими та нефінансовими корпораціями

Таблиця 1

Десятка великих фінансових і нефінансових корпорацій США (2015 р., млрд. дол. США)

№	Компанія	Країна	Оборот	Чистий прибуток	Активи	Ринкова капіталізація
1.	Berkshire Hathaway	США	194.7	19.9	534.6	354.8
2.	JP Morgan Chase	США	97.8	21.2	2,593.6	225.5
3.	Exxon Mobil	США	376.2	32.5	349.5	357.1
4.	General Electric	США	148.5	15.2	648.3	253.5
5.	Wells Fargo	США	90.4	23.1	1,701.4	278.3
6.	Apple	США	199.4	44.5	261.9	741.8
7.	Chevron	США	191.8	19.2	266	201
8.	Wal-Mart Stores	США	485.7	16.4	203.7	261.3
9.	Citigroup	США	93.9	7.2	1,846.01	156.7
10.	Verizon Communications	США	127.1	9.6	232.7	202.5

Джерело: побудовано автором на основі [5]

ями, які представляють такі країни, як США, Китай, Німеччина та Японія (табл. 1).

Представимо більш детально діяльність американських корпорацій, які ведуть свою діяльність у фінансовій та банківській сферах. Як видно з табл. 1, у США переважають корпорації, що проводять свою діяльність у банківській та фінансовій сферах, а саме корпорації Berkshire Hathaway, JP Morgan Chase, Wells Fargo та Citigroup.

Холдингова компанія *Berkshire Hathaway* організовує свою діяльність на ринку фінансових послуг: займається страхуванням, перестраховуванням а також інвестуванням. У даний час корпорація Berkshire Hathaway володіє багатьма компаніями в різних галузях економіки: роздрібна торгівля, кондитерська галузь, виробництво промислових приладів та ін. Більш ніж 90% обороту компанії Berkshire Hathaway приходить на ринки США, інші 10% – на ринки Канади, Німеччини та Великобританії [3].

Фінансовий конгломерат *JP Morgan Chase* створено завдяки злиттю декількох великих банків США. Спеціалізується на наданні фінансових послуг. Його діяльність поділена на чотири основні сегмента: *комерційний банкінг* (обслуговування корпорацій та фінансових інститутів з річним грошовим оборотом від 20 млн. дол. США до 2 млрд. дол. США); *управління активами* (банк має у розпорядженні активи клієнтів на суму 2,4 трлн. дол. США, що робить її світовим лідером у банківській сфері); *корпоративний та інвестиційний банк* (надання фінансових послуг корпораціям, інвесторам, фінансовим інститутам, муніципалітетам); *споживчий та громадський банкінг* (надання послуг фізичним особам, малому бізнесу через мережу відділень та банкоматів). Роздрібні банківські послуги конгломерат надає лише у США. У країнах Африки, Близького Сходу та Європи *JP Morgan Chase* здійснює свою діяльність через комерційний банк J.P. Morgan Bank International Ltd [7].

Бізнес-модель діяльності *Wells Fargo* на світових ринках полягає у диверсифікації послуг, що надаються, намагаючись задовольнити увесь спектр потреб клієнтів організації. Так, корпорація надає банківські, фінансові, а також страхові послуги. Дана бізнес-модель корпорації дуже успішна і полягає в тому, що 80% зростання прибутку корпорація отримує за рахунок продажу великої кількості послуг вже існуючим її клієнтам. Наголосимо, що корпорація *Citigroup* теж користувалася такою бізнес-моделлю, але з часом вона відмовилася від такого виду побудови свого бізнесу. *Wells Fargo* надає фінансові послуги клієнтам завдяки своїм 80 підрозділам. Слід зазначити, що *Wells Fargo* – один з перших банків, який почав надавати доступ клієнтам до своїх банківських рахунків через Інтернет [8].

Однією з найбільших приватних нафтових корпорацій світу та світових корпорацій стосовно розміру ринкової капіталізації виступає корпорація *Exxon Mobil*, створена шляхом злиття у 1999 р. двох найбільших американських нафтогазовидобувних корпорацій *Exxon* та *Mobil*, які були нащадками славнозвісного тресту Джона Рокфеллера *Standard Oil* [4].

Багатогалузева корпорація *General Electric* спеціалізується на випуску різного виду техніки, медичного обладнання, енергоносіїв та товарів хімічної промисловості й складається з шести великих підрозділів: GE Energy, GE Healthcare, GE Transportation, GE Aviation, GE Capital, Home and Business Solutions. Кожен із згаданих вище підрозділів корпорації займається випуском різного виду продукції, а підрозділ GE Capital (складається з GE Money Bank та GE Commercial Aviation

Services) контролює фінансові потоки усієї корпорації та надає різні види фінансових послуг клієнтам корпорації *General Electric* [6].

На підставі викладеного можна зробити висновок, що американська модель діяльності корпорацій створювалася на основі розвинутого ринку капіталу, а також широкого спектру фінансових інструментів. Слід зазначити, що описана американська модель діяльності корпорацій забезпечувала потужний рівень розвитку промислових корпорацій. Якщо повернутися до ретроспективи становлення американських нефінансових корпорацій, то можна констатувати: збільшення їхнього капіталу відбувалося завдяки емісії нових акцій підприємств. Тобто відпадала необхідність кредитування підприємств як способу поповнення їхнього основного капіталу.

Отже, у 2015 р. у США переважно діяли корпорації двох типів. Основою першого типу корпорацій виступає *банківський холдинг*, а другого – *виробничо-технологічний комплекс*.

Тому, провівши аналіз витоків, виникнення та діяльності американських корпорацій, не можна не погодитися з українськими вченими А. Хімченком та О. Куліш відносно висунутої ними тези відносно американських корпорацій, які мають як велику кількість відмінностей, так і демонструють спільні риси: відносини всередині корпорацій будуються на основі становлення гнучких зв'язків при вільному переливі капіталу з однієї галузі в іншу; союз банківського і промислового капіталу закріпився у вигляді сімейних та регіональних груп; високий ступінь концентрації позикового капіталу, наявність банківських монополій, які мають глобальний характер, визначили спосіб вибору утворення корпоративного об'єднання – злиття і поглинання компаній; інтегрування промислових і фінансових компаній, збільшення ролі великих фінансових установ у корпоративному управлінні; мінливість складу корпорації і рухливість її кордонів при жорстко закріпленому центрі контролю [2, с. 71–72].

Характерною рисою німецької моделі являється тісний зв'язок банківських організацій із промисловістю. У Німеччині банки беруть участь не лише у фінансуванні різного виду проектів, а й в управлінні підконтрольними підприємствами. Завдяки фінансовим, акціонерним, діловим зв'язкам у країні створюється міжгалузева інтеграція промислових концернів із фінансовими організаціями, яка переходить у горизонтальні корпоративні фінансово-промислові об'єднання. Тобто великі банківські установи країни виступають «центрами» створення корпорацій.

У 2015 р. у Німеччині переважали корпорації, які вели свою діяльність у сфері автомобілебудування, фінансовій, банківській, хімічній, фармацевтичній сферах та сфері телекомунікацій. Найбільші німецькі корпорації представлені у табл. 2 стосовно найважливіших показників фінансової діяльності корпорацій (оборот, чистий прибуток, активи, ринкова капіталізація).

Дослідивши специфіку функціонування корпоративних німецьких об'єднань, ми дійшли висновку, що вони не є жорсткими утвореннями, а являють собою доволі еластичні об'єднання, маневреність яких у більшій мірі забезпечується банками. Під впливом банків здійснюється злиття або поглинання компаній, після чого створюються великі корпорації.

У той же час в Японії (2015 р.) переважають корпорації, які працюють у фінансовій, банківській, промисловій сферах, сфері телекомунікацій та автомобілебудування. Перша десятка найбільших японських корпорацій з огляду найважливіших

показників фінансової діяльності корпорацій (оборот, чистий прибуток, активи, ринкова капіталізація) подана у табл. 3.

Отже, представлені корпорації – це універсальні багатогалузеві економічні комплекси, організаційна структура яких включає фінансові організації, торговельні фірми, виробничі підприємства, які створюють увесь спектр галузей японського національного господарства.

На відміну від японської моделі діяльності корпорацій китайським корпораціям притаманний високий ступінь кон-

центрації виробництва й капіталу, монополізація банками майже всіх галузей економіки країни.

Так, у КНР майже всі великі й середні підприємства належать різним фінансовим корпораціям. Якщо модель Японії була сформована після Другої світової війни, що реалізувала імпортозамінний варіант індустріального розвитку країни при жорсткому державному контролі над її зовнішньоекономічною діяльністю, то китайська модель була націлена на експорт-орієнтований шлях країни при відкритій економіці. Експортна

Таблиця 2

Десятка великих фінансових і нефінансових корпорацій Німеччини (2015 р., млрд. дол. США)

№	Компанія	Країна	Оборот	Чистий прибуток	Активи	Ринкова капіталізація
1.	Volkswagen Group	Німеччина	268.6	14.4	425	126
2.	Allianz	Німеччина	128.4	8.3	979	82
3.	Daimler	Німеччина	172.3	9.2	229.5	103.3
4.	BMW Group	Німеччина	106.6	7.7	187.3	81.4
5.	Siemens	Німеччина	97.4	6.7	131.6	97.7
6.	Deutsche Telekom	Німеччина	83.1	3.9	156.5	85
7.	BASF	Німеччина	98.6	6.8	90.2	93.5
8.	Munich Re	Німеччина	77	4.2	323.9	38.2
9.	Bayer	Німеччина	56	4.5	85	126.4
10.	Deutsche Bank	Німеччина	56.4	2.2	2,067.6	49.7

Джерело: побудовано автором на основі [5]

Таблиця 3

Десятка великих фінансових і нефінансових корпорацій Японії (2015 р., млрд. дол. США)

№	Компанія	Країна	Оборот	Чистий прибуток	Активи	Ринкова капіталізація
1.	Toyota Motor	Японія	252.2	19.1	389.7	239
2.	Mitsubishi UFJ Financial	Японія	49.2	10.6	2,328.5	90.9
3.	Nippon Telegraph & Tel	Японія	104.7	5.2	172.2	71.5
4.	Softbank	Японія	80.6	5.8	168.8	70.3
5.	Honda Motor	Японія	117.1	5.6	148.7	61.4
6.	Sumitomo Mitsui Financial	Японія	34.8	7.7	1,465.4	54.8
7.	Nissan Motor	Японія	106.7	4.3	138.9	45.9
8.	Mizuho Financial	Японія	27	6.1	1,634.7	43.6
9.	Mitsubishi Corporation	Японія	73.1	3.8	143	32.8
10.	Hitachi	Японія	91.3	3	102.7	33.5

Джерело: побудовано автором на основі [3]

Таблиця 4

Десятка великих фінансових і нефінансових корпорацій КНР (2015 р., млрд. дол. США)

№	Компанія	Країна	Оборот	Чистий прибуток	Активи	Ринкова капіталізація
1.	ICBC	КНР	166.8	44.8	3,322.00	278.3
2.	China Construction Bank	КНР	130.5	37	2,698.9	212.9
3.	Agricultural Bank of China	КНР	129.2	29.1	2,574.8	189.9
4.	Bank of China	КНР	120.3	27.5	2,458.3	199.1
5.	PetroChina	КНР	333.4	17.4	387.4	334.6
6.	China Mobile	КНР	104.1	17.7	209	271.5
7.	Sinopec	КНР	427.6	7.7	233.9	121
8.	Ping An Insurance Group	КНР	73.5	6.4	645.7	113.8
9.	China Life Insurance	КНР	71.4	5.2	362.1	160.5
10.	Bank of Communications	КНР	53.6	10.7	1,010.4	71.2

Джерело: побудовано автором на основі [5]

Десятка найбільших світових корпорацій (2015 р., млрд. дол. США)

№	Компанія	Країна	Оборот	Чистий прибуток	Активи	Ринкова капіталізація
1.	ICBC	КНР	166.8	44.8	3,322	278.3
2.	China Construction Bank	КНР	130.5	37	2,698.9	212.9
3.	Agricultural Bank of China	КНР	129.2	29.1	2,574.8	189.9
4.	Bank of China	КНР	120.3	27.5	2,458.3	199.1
5.	Berkshire Hathaway	США	194.7	19.9	534.6	354.8
6.	JPMorgan Chase	США	97.8	21.2	2,593.6	225.5
7.	Exxon Mobil	США	376.2	32.5	349.5	357.1
8.	PetroChina	КНР	333.4	17.4	387.7	334.6
9.	General Electric	США	148.5	15.2	648.3	253.5
10.	Wells Fargo	США	90.4	23.1	1,701.4	278.3

Джерело: побудовано автором на основі [5]

діяльність КНР сприяла нагромадженню величезних фінансових ресурсів усередині країни й утворенню найбільших світових фінансових корпорацій, які кредитують китайський бізнес не лише на національному рівні, але й в усьому світі.

У 2015 р. у КНР головне місце серед найбільших корпорацій зайняли корпорації фінансової та банківської сфер, сфери телекомунікацій, а також корпорації з видобутку та переробки нафтопродуктів. Найважливіші показники фінансової діяльності корпорацій (оборот, чистий прибуток, активи, ринкова капіталізація) фінансових і нефінансових корпорацій КНР викладено у табл. 4.

Показники табл. 4 засвідчили, що найбільшими корпораціями КНР є: ICBC, China Construction Bank, Agricultural Bank of China, Bank of China. Водночас зазначимо, що ці корпорації ведуть свою діяльність у фінансовій та банківській сферах, займають лідерство не лише на фінансовому ринку КНР, а й в усьому світові. Починаючи з 2010 р. китайські корпорації почали витісняти зі світових лідерів корпорації, що вели свою діяльність також у банківській та фінансовій сферах – Berkshire Hathaway (США), JPMorgan Chase (США), Wells Fargo (США). Це призвело до того, що у 2015 р. пріоритетні світові позиції стали займати китайські корпорації, спеціалізація яких міститься у наданні різного виду фінансових послуг на світовій арені.

Якщо провести порівняльний аналіз 2014 і 2015 рр., то, як нами було з'ясовано, серед найбільших корпорацій світу у 2014 р. на світовій арені вийшли: ICBC (Промислово-комерційний банк Китаю), China Construction Bank (Будівельний банк Китаю), Agricultural bank of China (Сільськогосподарський банк Китаю). І через рік, у 2015 р., Bank of China (Банк Китаю) потіснив з четвертого місця JP Morgan Chase (Джей Пі Морган Чейз) [1, с. 26].

Перша десятка найбільших світових корпорацій світу у 2015 р. представлена у табл. 5, що дозволяє констатувати про беззаперечне лідерство на світовій арені китайських корпорацій та поступове втрачання головних позицій корпораціями США.

Висновки. Отже, організаційні структури управління корпораціями тісно пов'язані з їхніми сутнісними характеристиками. Не звертаючи увагу на значну мережу зарубіжних філіалів, дочірніх фірм, представництв, корпорації мають конкретну країну базування або країну з офіційною юридичною реєстрацією головної компанії. Вищий управлінський склад корпорації наділений повноваженнями стосовно здійснення контролю всієї «піраміди» компанії, у тому числі і за її зарубіжними під-

розділами. Все це надає системі управління жорстко централізований характер.

Здійснивши аналіз діяльності найбільших фінансових і нефінансових корпорацій таких держав, як США, Китай, Німеччина та Японія, можна зробити висновок, що велику роль в економіках означених країн посідають корпорації, які ведуть свою діяльність у фінансовій та банківській сферах. Сюди можна віднести такі корпорації, як: ICBC (Китай), China Construction Bank (Китай), Bank of China (Китай), Berkshire Hathaway (США), JPMorgan Chase (США), Wells Fargo (США), Mitsubishi UFJ Financial (Японія), Softbank (Японія), Sumitomo Mitsui Financial (Японія), Mizuho Financial (Японія), Allianz (Німеччина), Deutsche Bank (Німеччина).

У контексті сказаного слід зазначити, що у Німеччині на відміну від інших країн значну роль в економіці держави посідають великі промислові концерни. Порівнюючи десятку найбільших світових корпорацій за 2014 та 2015 рр., слід відмітити, що китайські корпорації витісняють з лідируючих позицій американських гігантів. Так, у 2014 р. Bank of China був сьомим у світовому рейтингу найбільших корпорацій, а вже у 2015 р. він потіснив американського фінансового гіганта JP Morgan Chase. До того ж протягом 2014–2015 рр. світову десятку найбільших корпорацій залишили такі американські корпорації, як Citigroup та Bank of America, а Wells Fargo з шостого місця світового рейтингу 2014 р. опустилася у 2015 р. на десяту сходинку.

Література:

1. Петько С.М. Форми корпоративної експансії на світовому ринку фінансових послуг / С.М. Петько // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – Херсон: Гельветика, 2014. – Вип. 9. – Ч. 5. – С. 24–27.
2. Хімченко А. Іноземний досвід і специфіка функціонування корпоративних об'єднань / А. Хімченко, О. Куліш // Схід. – 2011. – № 2(109). – С. 70–75 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/33092>.
3. Berkshire Hathaway [Web site]. – Access mode : <http://www.berkshirehathaway.com/>.
4. Exxon Mobil [Web site]. – Access mode : <http://corporate.exxonmobil.com/>.
5. FORBES [Web site]. – Access mode : http://www.forbes.com/global2000/list/#page:1_sort:0_direction:asc_search:_filter:All%20industries_filter:All%20countries_filter:All%20states.
6. General Electric [Web site]. – Access mode : <http://www.ge.com/>.
7. JP Morgan Chase [Web site]. – Access mode : <https://www.jpmorganchase.com/>.

8. Wells Fargo [Web site]. – Access mode : <https://www.wellsfargo.com/>.
9. Jovanovic Miroslav N. Is Globalisation Taking us for a Ride? / Miroslav N. Jovanovic // Journal of Economic Integration. – 2010. – September. – № 25(3). – P. 501–549 [Web site]. – Access mode : <http://dx.doi.org/10.11130/jei.2010.25.3.501>.
10. Hwang P. A Study of Financial Integration and Optimal Diversification Strategy in ASEAN Equity Markets / Peter Hwang, Romora Edvard Sitorus // Journal of Economic Integration. – 2014. – № 29(3). – P. 496–519 [Web site]. – Access mode : <http://dx.doi.org/10.11130/jei.2014.29.3.496>.
11. Korten David C. When Corporations Rule the World. – 2-nd ed. / David C. Korten. – Berrett-Koehler: Kumarian Press Inc., 2001. – 385 p.

Петько С.М. Деятельность финансовых и нефинансовых корпораций на мировых рынках в 2015 г.

Аннотация. В статье проанализирована деятельность ведущих финансовых и нефинансовых корпораций на мировых рынках в 2015 г. Проведен анализ деятельности десяти крупнейших корпораций мира за 2014–2015 гг. Представлена сравнительная характеристика десяти корпораций США, Китая, Германии и Японии. Обосновано, большую роль в экономиках этих стран играют финансовые корпорации, которые по своей организационной структуре являются банковскими холдингами. Определено, что в глобальном мировом рейтинге корпораций лидирующие позиции занимают те, которые ведут свою деятельность в финансовой и банковской сферах и предоставляют разные виды услуг на мировом рынке финансовых услуг.

Ключевые слова: корпорация, финансовая корпорация, нефинансовая корпорация, банковский холдинг, оборот, чистая прибыль, активы, рыночная капитализация.

Pet'ko S.M. Activity of financial and non-financial corporations on the world markets in 2015

Summary. The author determines an urgency of the financial and non-financial corporations activity on the world markets. The top of the 10th finance and non-financial corporations in the world (China, the USA, Japan, and Germany) based on their money-flow, overall assets, business practices and fiscal management are described. Non-financial corporations principally engage in the production of market goods and non-financial services and their financial transactions are wholly distinct from those of their owners. Non-financial corporations can be private and public corporations, holding companies nonprofits or associations. The author stresses that financial companies are often change-makers on an international scale but when some top executives fail to adjust sails according to the changing winds, they can go ashtray as well.

Keywords: corporation, financial corporation, non-financial corporation, bank holding company, sales, profits, assets, market value.